

Complexnummer: 522207

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Rijks H.B.S.

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

522208, 522209, 522210

Woonplaats

Wageningen

Gemeente

Wageningen

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Wilhelminaweg 1, 6703 CC te Wageningen

Complexomschrijving

Inleiding

SCHOOL-GEBOUWENCOMPLEX van de voormalige Rijks H.B.S., bestaande uit :

- A. HOOFDGEBOUW ('Hoogere Burgerschool')
- B. CONCIËRGEWONING
- C. SCHOOLGEBOUW ('Gymnastiek- en Teekenlokaal')

De drie afzonderlijke gebouwen zijn in neo-renaïssancestijl gebouwd. Het hoofdgebouw en dienstwoning zijn gebouwd door rijksbouwkundige voor de 'Gebouwen van Onderwijs enz', Jacobus van Lokhorst (1844-1906) in 1897. In 1909 werd het in dezelfde stijl aansluitende schoolgebouw toegevoegd en het hoofdgebouw werd aan de achterkant met twee lokalen uitgebreid. In 1918 werd een oostelijke vleugel gerealiseerd met een ingang, die gekeerd ligt naar de Gen. Foulkesweg. Tegenwoordig is het complex gedeeltelijk in gebruik door een Centrum voor Kunstzinnige Vorming en een Taleninstituut.

Het ontstaan van het aldus historisch gegroeide schoolgebouwen-complex is in meer of mindere mate te koppelen aan de initiatieven van het Rijk eind negentiende eeuw, om de kwaliteit van het onderwijs aan de Landbouwhogeschool te verbeteren. Het gemeentebestuur kwam aan deze vraag tegemoet door voor eigen rekening een schoolgebouw neer te zetten. Goed onderwijs zorgde

er inderdaad voor dat een stroom goed opgeleide studenten de weg vond naar het hoger onderwijs.

Kenmerkend voor de neo-renaïssancestijl, waarin elk complex-onderdeel is uitgevoerd, zijn onder andere de trapgevels, de loggia, een arkel, de stenen kruiskozijnen alsook het gebruik van baksteen, architectonisch geled door als spekbanden uitgevoerde gele verblendstenen sierlijsten.

Tuinaanleg en hekwerkjes, al dan niet aanwezig op elk perceel, vallen niet onder de bescherming.

De drie vrijstaande gebouwen zijn alle aan de oostzijde van de Wilhelminaweg gelegen die de verbinding vormt tussen de, parallel aan de Nederrijn gelegen, Veerweg en de Gen. Foulkesweg (de naam is pas later ontstaan). Het hoofdgebouw (Wilhelminaweg 1 / Gen. Foulkesweg 42a) onderscheidt zich ondanks de uniformiteit van de bijgebouwen, zowel als hoekpand als in bouwvolume, door de grillige plattegrond en de uitvoering in een rijkere vormtaal. Met de situering van een dienstwoning (nr. 3) en een later toegevoegd schoolgebouw (Wilhelminaweg 5) levert het complex een goed beeld van een "onderwijs-eiland". Tesaamen met de voormalige marechausseekazerne en paardestal vormen zij een fraai 19de eeuws architectonisch geheel. Alle in baksteen opgetrokken (kruisverband) gevels van de drie gebouwen zijn voorzien van een trasraam dat door een zandstenen waterlijsten wordt afgesloten. De vensters, veelal stenen kruiskozijnen of een enkelvoudig raam met bovenlicht, zijn opgebouwd uit gemetselde (rode verblendstenen) geprofileerde stijlen en door drie geprononceerde zandstenen dorpels ingedeeld. De ramen zijn dikwijls als draairamen uitgevoerd; de bovenlichten als steekramen. De vensters zijn steeds geplaatst onder een segmentboogje van gele verblendsteen tenzij ander vermeld. Drie van de vijf gele verblendstenen sierbanden per bouwlaag sluiten op de dorpels van de ramen aan en twee worden halverwege het raam en bovenlicht hierdoor onderbroken. In de geveltop verbinden ze de dekplaten aan weerszijden van de trapgevel met elkaar en benadrukken daarmee de horizontaliteit. De schouders van de trapgevels zijn eveneens in zandsteen uitgevoerd. De in maasdekking gelegde leiendaken zijn van door gesneden klossen ondersteunde bakgoten voorzien. In de diverse dakvlakken komen houten dakkapellen voor die dikwijls zijn voorzien van een steekraampje onder een eveneens met leien gedekt aangekapt zadeldakje. De topgevel is met verticale plankendelen beschoten achter een vooruitspringend driepasboogje, dat meestal door een zinken piron wordt bekroond. De deurkozijnen van de drie gebouwen rusten alle op hardstenen neuten en dito dorpel.

Waardering

Schoolgebouwencomplex van de voormalige Rijks H.B.S., bestaande uit HOOFDGEBOUW, SCHOOLGEBOUW (Gymnastiek- en Tekenlokaal) en CONCIËRGEWONING gebouwd vanaf 1897 met verschillende bouwcampagnes tot 1918.

- Van architectuurhistorisch belang als goed en gaaf bewaard voorbeeld van een schoolgebouwen-complex in neo-renaïssancestijl. De gevels zijn alle van verblendstenen sierbanden voorzien, bevatten trapgevels en bezitten met zorg uitgevoerde ingangspartijen. In de interieurs zijn veelal de oorspronkelijke onderdelen als tegelvloeren, korbelen, balkenplafonds en paneeldeuren bewaard gebleven.

- Van stedenbouwkundig belang als voorbeeld van een historisch gegroeide cluster schoolgebouwen waarvan het hoofdgebouw markant is gelegen op een hoek met de Gen. Foulkesweg, één van de voor Wageningen belangrijkste straten. Het complex vormt een goed voorbeeld van een school met bijgebouwen omstreeks 1900.

- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een schoolgebouw dat is gebouwd naar de in die tijd vernieuwende, door de overheid opgestelde, opvattingen waarin bij de bouw en inrichting van lokalen rekening werd gehouden met de hygiëne, de lichamelijke ontwikkeling en de gezondheid van leerlingen. Daartoe werden de klaslokalen ruim opgezet waarbij de toetreding van licht en lucht het adagium vormde waarmee de kansen op 'tering', pokken en overige kinderziekten teruggedrongen konden worden.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522208

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82930/50

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Wageningen	Wageningen	Gelderland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wilhelminaweg	1			6703 CC	Wageningen		
Generaal Foulkesweg	42 A	A		6703 BT	Wageningen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Wageningen	E				5865		

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (A) van de de voormalige Rijks H.B.S.

Het gebouw van het gangtype bezit een samengestelde plattegrond en telt in de hoofdmassa drie bouwlagen, een zolderverdieping en kelder. De diverse uitbouwen bestaan soms uit twee bouwlagen. De gevelvelden zijn dikwijls door symmetrisch geplaatste vensters ingedeeld. Deze zijn hoofdzakelijk gevat in geprofileerde neggen, uitgevoerd in rode verblendsteen. De in elkaar grijpende dakvlakken zijn overwegend zadeldaken met verspringende nokas-hoogten of afgeplatte schilddaken. Er komen enkele schoorstenen voor.

Als VOORGEVEL wordt de gevel aan de Wilhelminaweg beschouwd. Deze wordt onder meer gekenmerkt door begane gronds een loggia en geheel boven een trapgevel. De drie spitsbogen rusten op een gemetselde voetmuur van de achter de arcade liggende, verhoogde entreepartij. De eerste en tweede verdieping bezitten drie vensters waarvan twee kruiskozijnen en links een kloostervenster. De topgevel is ingevuld met een kleinere variant van het kruisvenster. In de dakschilden komt per zijde een dakkapel voor. Op de hoek links bevindt zich een beglaasde, in grondvlak zeshoekige arkel die rust op een hardstenen uitkragende console boven de loggia. De arkel is over de twee verdiepingen doorgetrokken en steekt met zijn torenhelm boven de dakvoet van de trapgevel uit. De versteende delen zijn voorzien van vakwerk. De rechterzijde van de voorgevel wordt ingenomen door een tweelaagse uitbouw met twee kruiskozijnen per bouwlaag, waarbij overigens boven de vensters in de tweede bouwlaag de boogjes ontbreken, afgesloten door een bovenliggend balkon met als balusters uitgevoerde, gemetselde borstwering met zandstenen dekplaat. De linker zijkant van de trapgevel die evenwijdig is gelegen met de Gen. Foulkesweg, bevat boven de ingang een in tweeën gedeelde hardstenen reliëfplaat waarin links een wapenschild is weergegeven met daarop een wagenwiel en rechts een banderol temidden van ranken/loofwerk met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de tekst 'HOOGERE BURGERSCHOOL'. De twee bouwlagen bezitten elk een enkelvoudig raam met bovenlicht. De rechter zijkant van het bouwdeel met de besproken trapgevel, bevat aansluitend aan het, ook reeds eerder vermelde balkon, beglaasde vleugeldeuren. Rechts van de schoorsteen bevindt zich een trapgeveltje dat haaks op de hiervoor genoemde gevelzijde is geplaatst. Het bevat een kruiskozijn en rechts beglaasde vleugeldeuren onder een stel bovenlichten. Beide deuren komen uit op het balkon.

Op het portiek/loggia die bereikbaar is via enkele gemetselde treden, sluiten een kruiskozijn en een vleugeldeur (met briefpanelen) met vier bovenruitjes aan onder triplet bovenlichten die met glas-in-lood zijn gevuld. De getoogde ramen zijn gevat in het boogveld van een segmentboog waarop de neggen van de toegang aansluiten. De korte zijde van de loggia wordt afgesloten met een muur waarin een kruiskozijn is gesteld. De overkluizing van de ruimte geschiedt door troggewelven met stalen H-profiel onderslagbalken. De LINKER ZIJGEVEL is gelegen aan de Gen. Foulkesweg en bestaat uit een brede drielaags hoge straatgevel met risalerende hoekpartijen die door een trapgevel met aangekapte zadeldaken, worden afgesloten. De linker risaliet bevat boven twee kelder(stolp)ramen, in de eerste twee bouwlagen gepaarde vensters met kruiskozijnen. De derde bouwlaag bezit temidden van twee enkelvoudige ramen met bovenlichten, een kruiskozijn. In de geveltop komt een kloosterkozijn voor. Rechts van de risaliet bevindt zich een smal, terugspringend muurvlak met ingangspartij onder een portiek. Deze wordt spitsboogvormig afgesloten en bezit een deurpartij die identiek is aan die in de voorgevel en daar beschreven. Alleen in de bovenlichten ontbreekt hier de glas-in-loodvulling. In de tweede en derde bouwlaag komt resp. een enkelvoudig raam met bovenlicht voor en een gekoppeld raam. De gevelpartij die naar rechts volgt bestaat uit vijf vensterassen waarvan vier kruiskozijnen en enkelvoudige ramen met bovenlicht. In de derde bouwlaag wijken de ramen af want het betreft hier gekoppelde ramen met bovenlicht waarbij de vensterboogjes ontbreken. De vier ramen corresponderen met de in het dakvlak voorkomende vier dakkapellen met gedeelde ramen en verder van het bekende type. In de hoek met de rechter risaliet is een deels uitgemetselde traptoren waarin diverse lichtspleten, met torenhelm aanwezig. De rechter risaliet is overeenkomstig de linker, maar is echter drie vensterassen breed, bestaande uit kruiskozijnen. Het middelste venster van de derde bouwlaag wijkt als type af doordat ter plaatse van het kalf van het kruiskozijn een raam van het flankerende type bovenlicht is toegevoegd. De linker zijkant met de traptoren volgt de opbouw van de gevel met vijf vensterassen. De rechter zijkant van de rechter risaliet, evenwijdig aan de voorgevel is hiermee identiek, maar bevat naast een vensteras met kruiskozijnen per bouwlaag nog een raam met bovenlicht. De ACHTERGEVEL is symmetrisch ingedeeld door de plaatsing van een door een trapgevel afgesloten risalerend bouwdeel en identieke vleugels. De middenrisaliet bevat begane gronds twee enkelvoudige ramen, gevolgd door een trappehuis met twee (driestrooks)vensters, met modern glas, ter halve hoogte van de flankerende verdiepingen. Een kloosterkozijn met luik bevindt zich in de geveltop. Ter weerszijden van de risaliet bezit de gevel in de eerste twee bouwlagen twee kruiskozijnen, alleen in de derde bouwlaag komen drie enkelvoudige ramen met een bovenlicht voor.

De RECHTER ZIJGEVEL, die onregelmatige bouwdelen vertoont wordt van links naar rechts beschreven. Links, aan de kant van de Wilhelminaweg springt een tweelaags bouwdeel met een afgeplat schilddak ver naar voren. Het is geplaatst tegen een hoger oprijzende trapgevel met in het midden een uitgemetseld rookkanaal en aan beide zijden twee ten opzichte van elkaar ongelijk geplaatste ramen met bovenlicht. De voorzijde van de uitbouw bevat per bouwlaag een driestrooksvenster. Begane gronds komt links van het venster in de voorzijde een luikje voor met een door een console gedragen dekplaat. (Dit z.g. 'zonnevenster' bevatte een draaibare cilinder met een instelbare spiegel waarmee zonlicht kon worden opgevangen en via de gerichte spiegel omgezet in een sterke lichtbundel die kolven en reageerbuizen op de laboratoriumtafel doorlichtte en helder kon worden gepresenteerd). In de zijkanten, die aan elkaar gelijk zijn, komt begane gronds twee kruiskozijnen voor en op de verdieping, in de middenas één dergelijk venster. In het aansluitende bouwdeel rechts bevindt zich een achteringang met (moderne) deur met daarnaast een enkelvoudig dichtgezet raam met bovenlicht. In het trappehuis komt per verdieping een driestrooksvenster met glas-in-lood voor. Ook dit dak kent

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een afgeplat schilddak. Het bouwdeel rechts springt ten opzichte van genoemde ingangspartij naar voren. In de voorzijde (met een standaardtype dakkapel) komen in de twee bouwlagen twee kruiskozijnen voor. De rechterzijde bestaat uit een enkele vensteras met genoemd type venster per verdieping. Dan volgen twee ongelijkvormige gevels die ver naar achter liggen. De linker gevel met trapgevel, bevat twee dichtgezette getoogde kelderraampjes, in elk van de drie bouwlagen drie kleine enkelvoudige ramen tussen zandstenen dorpels. De gevel rechts bevat per bouwlaag twee kleine raampjes en eindigt ter hoogte van de zolder met een lessenaarsdak waarboven een platdak aansluit met een gedeeld raam zonder boogjes onder de dakgoot. De rechterzijde bestaat uit een risalerend bouwdeel met trapgevel met in de eerste twee bouwlagen twee kruiskozijnen. In de derde bouwlaag zijn in het midden gesteld een driestrooksvenster en ter weerszijden een enkelvoudig raam met bovenlicht. In de kruin van de gevel komt een kloosterkozijn met luik voor.

Het INTERIEUR kenmerkt zich door de redelijke mate van gaafheid waarbij oorspronkelijke onderdelen bewaard zijn gebleven. De ruimtelijke indeling is in zoverre verstoord dat in verband met gemeenschappelijk gebruik een tweedeling heeft plaats gevonden door een tussenmuur. De trappehuizen, soms nog van glas-in-loodramen voorzien, bezitten bordestrappen en zandstenen treden, met open smeedijzeren borstwering waarin vierpas-motieven. De gangvloer bestaat uit gekleurde tegeltjes in patroon gelegd. In de leslokalen zijn veelal de plafonds verlaagd, waarbij echter de balken, die door een korbeel op een console worden gedragen, in zicht zijn gebleven. De paneeldeuren zijn waarschijnlijk met platen afgetimmerd. De voormalige bibliotheek is gesitueerd op de zolderverdieping waar de kapconstructie met trekstangen bewaard is gebleven alsook de door gebiljoeneerde standvinken ondersteunde galerij met borstwering met gedraaide balusters.

Waardering

Op de hoek gelegen SCHOOLGEBOUW, gebouwd in 1897 door J. van Lokhorst.

- Van architectuurhistorisch belang als goed en gaaf voorbeeld van een schoolgebouw (gangtype), opgetrokken in neo-renaïssancestijl waarbij de baksteengevels rijk zijn uitgevoerd door de toepassing van verblendsteen, zandstenen details en een arkel. Onderdeel van bijzondere betekenis vormt het z.g. 'zonnevenster' in het exterieur van de rechter zijgevel. In het interieur komen gaaf bewaarde onderdelen voor als tegelvloer, trappenhuis en bibliotheek waarin een galerij en spanten aanwezig zijn.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de ligging op een hoek en samen met de uiterlijke verschijningsvorm, zijn massa en de bouwstijl die een voornaamheid uitdraagt, vormt het schoolgebouw een markant object aan een van de belangrijkste toegangswegen naar het centrum van Wageningen.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een schoolgebouw dat is gebouwd naar de in die tijd vernieuwende, door de overheid opgestelde, opvattingen waarin bij de bouw en inrichting van lokalen rekening werd gehouden met de hygiëne, de lichamelijke ontwikkeling en de gezondheid van leerlingen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

Monumentnummer*: 522209

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82930/58

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wageningen	Wageningen	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wageningen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wageningen	E			5866

Omschrijving**

Omschrijving

CONCIËRGEWONING (B) (Wilhelminaweg 3) behorend bij de voormalige Rijks H.B.S., bezit een samengestelde plattegrond, (de hoofdvorm is een T-vorm) en bestaat uit één bouwlaag met zolderverdieping onder twee ten opzichte van elkaar haaks gesitueerde zadeldaken. De drie eindgevels worden door een trapgevel afgesloten. Tegen de eindgevel aan de achterzijde is een uitbouw met lessenaarsdak geplaatst. De indeling van de gevels en typen vensters, alsook de leien op het dak, is als beschreven in de omschrijving van het complex.

De VOORGEVEL bevat links een vooruit springend bouwdeel met trapgevel. Boven de eerste bouwlaag waarin een kruiskozijn voorkomt, zijn twee ramen met bovenlicht geplaatst. Rechts in het bouwdeel dat evenwijdig is gelegen aan de Wilhelminaweg, komt in de hoek een beglaasde paneeldeur (met deurrooster) voor onder een afdakje. Een vrijstaande gebiljoeneerde kolom ondersteunt het van leien en een mastgoot voorziene portiekdakje met gebinten. Het deurkozijn rust, als de andere deuren, op een hardstenen dorpel en dito neuten. Het door een verticale roede gedeelde bovenlicht met kathedraalglas, wordt door een zwaar uitgevoerde dorpel gescheiden van de deur. In de langzijde komt vervolgens rechts een kruiskozijn voor. In het dakvlak komt een dakkapel voor van het standaardtype.

De LINKER ZIJGEVEL bevat van links naar rechts een kruiskozijn en een enkelvoudig uitgevoerd raam met bovenlicht. Tussen de vensters in bevindt zich een uitgemetseld rookkanaal dat de gootlijn doorbreekt en dat door twee zandstenen consoles wordt gedragen. In het dakvlak links is een dakraam aanwezig.

De ACHTERGEVEL wordt het meest bepaald door de aanbouw rechts, met van vakwerk voorziene gevels onder een lessenaarsdak. In

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de voorzijde zijn gekoppeld, drie gedeelde raampjes opgenomen. In de rechterzijde die in het verlengde ligt van de linker zijgevel komt een beglaasde paneeldeur voor; de linkerzijde bevat een gedeeld raampje. In de eindgevel, links naast de aanbouw komt nog een (moderne) beglaasde deur voor onder een gedeeld bovenlicht dat is gevat tussen twee forse hardstenen dorpels. Naast de dubbele (moderne) tuindeuren in de langzijde bevindt zich rechts hiervan een klein gedeeld raampje.

De RECHTER ZIJGEVEL bevat enkel begane gronds twee enkelvoudige ramen met bovenlicht.

Het eenvoudige INTERIEUR wordt door een gang symmetrisch ingedeeld. Rechts bevindt zich een kamer met naar de achterzijde toe een toilet. In het linkerdeel, het haaks op de weg geplaatste bouwdeel, volgt eerst een kamer met schouw, een kwartslagtrap en een van een oorspronkelijke schouw voorziene keuken. De paneeldeuren zijn veelal afgetimmerd.

Waardering

CONCIËRGEWONING, gebouwd door J. van Lokhorst in 1897.

- Van architectuurhistorisch belang als goed en gaaf bewaard voorbeeld van een conciërgewoning bij een school in neo-renaïssancestijl opgetrokken.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege de ligging aan de Wilhelminaweg temidden van het hoofdschoolgebouw en een dépendance, heeft de conciërgewoning hiermee een directe relatie.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een schoolcomplex waarbij een conciërgewoning als vanzelfsprekend, deel uitmaakte van een complex en in dezelfde bouwstijl werd opgetrokken.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Conciërgewoning

Monumentnummer*: 522210

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82930/78

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Wageningen	Wageningen	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Wageningen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Wageningen	E			5889

Omschrijving**

Omschrijving

SCHOOLGEBOUW (C) (Wilhelminaweg 5, gangtype), behorend bij de voormalige Rijks H.B.S., bezit een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond en telt een- of tweelaagse bouwdelen met een zolderverdieping. De eindgevels van het zadeldak worden door trapgevels beëindigd. In de voorzijde komt een risalerend bouwdeel met schilddak voor. In de middenas van de achtergevel doorbreekt een trapgevel de gootlijst ter plaatse. De indeling van de gevels en typen vensters, alsook de leien op het dak, zijn als beschreven in de omschrijving van het complex.

De VOORGEVEL is asymmetrisch ingedeeld en wordt bepaald door een risaliet waartegen zich links een uitpandig portiek bevindt en rechts een éénlaags uitbouwje met aangekapt, platgedekt schilddak met piron. De portiek met vloer gemetseld in visgraatmotief, bezit een spitsboogvormige doorgang aan de voor- en linkerzijde onder een balkon met gemetselde balusters. De vleugel deur onder drie gekoppelde ramen in het portiek is identiek aan die welke voorkomt in het hoofdgebouw. In het tussenliggende muurvlak onder het balkon is aan de straatzijde een gevelsteen geplaatst met in reliëf temidden van wijnranken, een cartouche waarop in reliëf-belettering de tekst 'Gymnastiek en Teekenen'. Op het balkon sluit een enkele deur aan. Links van het portiek bevindt zich een gevel die eindigt in een trapgevel met gekoppeld, per geleding twee ramen met in de top van de gevel een luikje. De risaliet in het midden van de voorgevel bezit een hoog oprijzend schilddak met een nok met vorstkam die haaks op de straat is gericht. De voorzijde van de gevel kent naar boven toe een vermeerdering van ramen. In de eerste geleding komt een klein venster voor, gevolgd door een gekoppeld venster met drie ramen en boven is dit type gescheiden door een kalf, uitgebreid met bovenlichten. In de rechterkant van de risaliet komt een klein raampje voor. Het éénlaags bouwdeel in de oksel van risaliet en hoofdmasa bezit een smalle trapgevel in de middenas die de gootlijn doorbreekt. Begane gronds zijn twee gekoppelde ramen aanwezig onder het gedeelde raam in de top van de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

trapgevel.

De LINKER ZIJGEVEL wordt gedomineerd door een trapgevel die symmetrisch is ingedeeld. Begane gronds komen drie vensters met kruiskozijnen voor en in de tweede bouwlaag is temidden van twee kruiskozijnen een driestrooksvenster geplaatst, dat door de toevoeging van drie halfgrote ramen ten opzichte van de beide zijramen is vergroot. In de geveltop is een kloosterkozijn met luik aanwezig. In het rechts, terugliggende gevelvlak komen in beide bouwlagen drie kleine ramen voor.

De ACHTERGEVEL wordt bepaald door een in het midden geplaatste trapgevel die de gootlijn doorbreekt en als opzetgevel tot halverwege het zadeldak reikt. De vleugels worden door steunberen in twee beuken per zijde onderverdeeld. In de tweede beuk van links is een oorspronkelijk beglaasde vleugel deur aanwezig. Onder de bakgoot komt alleen in deze zijde van de gevel per beuk een enkelvoudig raam voor. Vanaf een uitgebouwd stookhok (met aan de voorzijde een deur) gaat begane gronds in het midden van de gevel een uitgemetseld rookkanaal omhoog tot in de kruin van de trapgevel. Ter weerszijden bevinden zich in de eerste bouwlaag een raam met bovenlicht en boven een enkelvoudig raam dat in hoogte en als type aansluit bij die welke voorkomen in de linkervleugel van de gevel. De rechtere vleugel is begane gronds voorzien van een houten aanbouw met gerabatte horizontale plankendelen onder een met bitumen gedekt lessenaarsdak. In het dakschild van het zadeldak komt links en rechts een dakkapel voor van het standaardtype.

De RECHTER ZIJGEVEL wordt grotendeels in beslag genomen door de eindgevel van de hoofmassa die door een trapgevel wordt afgesloten en vensterassen bezit die identiek zijn aan die in de linker zijgevel. Links in de hoek met de voorgevel bevindt zich een eenlaagse uitbouw waarin zich begane gronds een venster met gekoppeld drieruits ramen bevindt. De geveltop bevat een klein raampje met bovenlicht overeenkomstig de straatzijde van dit bouwdeel.

In het redelijk gave INTERIEUR zijn diverse onderdelen bewaard gebleven als tegelvloer, bordestrap met ijzeren balustrade waarin een vierpas-motief en veelal de paneeldeuren die zijn geplaatst onder een segmentboog.

Waardering

SCHOOLGEBOUW

- Van architectuurhistorisch belang als goed en redelijk gaaf voorbeeld van een schoolgebouw (gangtype), opgetrokken in neo-renaïssancestijl.
- Van stedenbouwkundig belang vanwege zijn ligging aan de Wilhelminaweg en vormt samen met de overige complex-onderdelen een fraai ensemble.
- Van cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een schoolgebouw dat is gebouwd naar de in die tijd vernieuwende opvattingen, waarin bij de bouw en inrichting van lokalen rekening werd gehouden met de hygiëne, de lichamelijke ontwikkeling en de gezondheid van leerlingen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument